

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

การพัฒนากฎหมายรองรับสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

Developing Laws Supporting the Rights of LGBT+ People

ฐิตาภรณ์ น้อยนาหล่ม*

Thitaporn Noynalum*

บทคัดย่อ

บทความการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการหาคำตอบ 1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์หลักการ ทฤษฎี การรับรองสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย 2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ สภาพการณ์แห่งปัญหาความเท่าเทียมทางเพศตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ 3. เพื่อการพัฒนาแนวทางการรองรับสิทธิตามกฎหมายของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศโดยมีวิธีวิทยาการวิจัยเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การรับฟังความคิดเห็น เพื่อนำคำตอบไปจัดทำกฎหมายรองรับสิทธิและหน้าที่ต่อไป

ข้อค้นพบของการวิจัย คือ การไม่มีกฎหมายรองรับสิทธิและหน้าที่ให้แก่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศการรับรองสิทธิของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศตามกฎหมาย ให้มีการรองรับการหมั้น สิทธิของการหมั้น สิทธิการสมรส สิ้นสมรส ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส การสมรสสิ้นสุดลง การรับบุตรบุญธรรมของคู่สมรส การเป็นทายาทตามกฎหมายที่มีสิทธิรับมรดกเป็นทายาทโดยธรรม และสิทธิในการฟ้องคดีอาญาในการเป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนและสิทธิในการดำเนินคดีต่างผู้ตายต่อไปเพื่อเกิดความเสมอภาคและความเท่าเทียมของบุคคลตามกฎหมาย

การวิจัยมีข้อเสนอแนะ แก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว หมวด 5 สิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ และแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจจัดการแทน เพื่อเกิดการรองรับสิทธิที่เท่าเทียม

คำสำคัญ: บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ, สิทธิความเท่าเทียม, ความเสมอภาค

Abstract

The objectives of this research article are: 1. To study and analyze the principles, theories, recognition of the rights of LGBT people in Thailand. The situation of gender equality problems under Thai and foreign laws The research methodology is qualitative research. It consists of research papers. in-depth interview group chat public hearing in order to bring the answers to the preparation of laws to support rights and duties in the future

*อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

* Lecturer of the Department of Law, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University

Corresponding author e-mail: Thita1923@hotmail.com.

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

The findings of the research are the lack of legislation that guarantees the rights and obligations of LGBT people to legally recognize the rights of LGBT couples. provide support for the engagement engagement rights marital rights marital property relations between spouses Marriage ends Spouse's adoption Being a legal heir who has the right to inherit as a statutory heir and the right to file a criminal lawsuit as an authorized representative and the right to continue prosecuting the deceased in order to achieve equality and equality of persons under the law

Research offers suggestions. Amendment Civil and Commercial Code, Chapter 5, Family, Chapter 5, Rights of Persons with Sexual Diversity and amendments Code of Criminal Procedure Regarding Persons with Power to Manage Representatives in order to support equal rights

Key Words: LGBT people, equal rights, equality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันความเสมอภาคของบุคคลมีการรองรับสิทธิตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 กำหนดสิทธิความเท่าเทียมของชายและหญิงมีความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย มีสิทธิเสรีภาพ ด้วยการรองรับสิทธิตามกฎหมายความเสมอภาคเป็นสิ่งสำคัญในการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งความเสมอภาคจะต้องมาพร้อมกับความเป็นธรรมของคนในสังคมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้ จากการรองรับสิทธิทางกฎหมายของกฎหมายรัฐธรรมนูญให้มีความเสมอภาคและมีความเท่าเทียมกันของชายและหญิงในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ การศึกษา การเลือกคู่ครอง การมีอิสระซึ่งแสดงออกซึ่งความคิด การใช้สิทธิเรียกร้อง แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายให้สิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพแก่ปวงชนชาวไทยทุกคน

ด้วยปัญหาสภาพสังคมไทยในปัจจุบันนั้นมีการยอมรับและเปิดกว้างทางความคิดและการแสดงออกเกี่ยวกับเพศสภาพของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ในการใช้ชีวิตคู่ มีการเรียกร้องการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย ในการรองรับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางสังคม และให้มีกฎหมายรองรับสิทธิ เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 มาตรา 1435 การหมั้นจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว การหมั้นที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติวรรคหนึ่งเป็นโมฆะ ส่วนการสมรส มาตรา 1448 การสมรสจะทำได้

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว แต่ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ศาลอาจอนุญาตให้ทำการสมรสก่อนนั้นได้ (ประสพสุข บุญเดช, 2563) เนื่องจากกฎหมายครอบครัวรองรับสิทธิให้มีการหมั้นและการสมรสกัน โดยเฉพาะชายและหญิงตามเพศที่ให้กำเนิดเท่านั้นตามสำเนาทะเบียนบ้าน และบัตรประชาชนที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยออกให้เท่านั้น (สมชัย ชีฆาอุตมากร, 2564) มีคำนำหน้านามว่า เด็กชาย หรือ เด็กหญิง หรือนาย หรือนางสาวเท่านั้น (ไพโรจน์ กัมพูสิริ, 2563) แต่ด้วยสภาพสังคมปัจจุบันมีการรักเพศเดียวกัน ระหว่างหญิงรักหญิง ชายรักชาย เกิดขึ้นตามเพศสภาพที่จะแสดงออกซึ่งความรักระหว่างคนรักที่มีให้กันให้มีการรักเพศเดียวกัน ด้วยสังคมไทยปัจจุบันมีการเปิดกว้างเรื่องของคู่ครองให้สิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่กฎหมายไม่ได้รองรับสิทธิสถานะทางกฎหมายครอบครัว กฎหมายลักษณะมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งสิทธิสถานะในการเป็นสามีภรรยาตามกฎหมาย ที่จะรองรับสิทธิไว้อีกหลายประการ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะมรดก บรรพ 6 มาตรา 1629 ทายาทโดยธรรมของคู่สมรสที่จะมีสิทธิรับมรดกของคู่สมรส ยังไม่ได้รองรับสิทธิในการรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมแก่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศไว้ แต่ให้สิทธิรับมรดกในฐานะผู้รับพินัยกรรมตามมาตรา 1603 ได้ และสิทธิในการเรียกค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูในมูลหนี้ละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 443 จะเห็นได้ว่ากฎหมายไม่ได้รองรับสิทธิและหน้าที่ของกลุ่มเพศที่มีความหลากหลายทางเพศไว้ และการรองรับสิทธิในฐานะผู้มีอำนาจจัดการแทน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 5 ผู้มีอำนาจจัดการแทน และ มาตรา 29 ผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องคดีแล้วตายลงระหว่างการพิจารณาให้สามีหรือภรรยาว่าคดีต่างผู้ตายต่อไปได้ ไม่มีการรองรับสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในสิทธิการสมรสที่จะก่อให้เกิดสิทธิตามกฎหมายต่อไป จึงเป็นความเหลื่อมล้ำทางสังคมไทย ด้วยสภาพการณ์สังคมบริบทที่เปลี่ยนไป ถึงแม้สังคมไทยจะเป็นวิถีพุทธ แต่เราได้รับเอาแนวคิดของชาติตะวันตกเข้ามา การให้สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้นให้ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียม มีสิทธิในการเลือกคู่ครอง การใช้ชีวิต การดำรงชีวิต ด้วยมีการรักใคร่เพศเดียวกัน ต้องการสร้างครอบครัว ให้สถานะทางสังคมและกฎหมายรองรับสิทธิหน้าที่ให้มีการจดทะเบียนสมรสระหว่างเพศเดียวกันได้ ไม่ได้ขัดหลักศีลธรรมจรรยาและขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเป็นสังคมระดับอุดมศึกษา สังคมการทำงาน การเหยียดเพศ การเลือกปฏิบัติแก่บุคคลที่เป็นเพศที่มีความหลากหลายทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย ทรงผม ตามเพศสภาพในการเข้าเรียน หรือการเข้ารับปริญญาบัตร แต่กระเปียบมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ยังไม่มี การรองรับให้มีการแต่งกายตามเพศสภาพที่เหมาะสม การรับสมัครในการทำงานยังมีการเลือกถึงความเหมาะสมตามเพศสภาพด้วย บางหน่วยงานไม่ยอมรับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเข้าทำงาน ไม่เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเข้าไปสู่ตำแหน่งดังกล่าว โดยที่ยังไม่มีการพิจารณาถึงความรู้ความสามารถในการทำงาน ปิดโอกาสไม่ให้เข้ารับสมัครงาน สอบคัดเลือก ถือว่าเป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานกำหนดสิทธิหน้าที่ไว้ชัดเจน ในการรับเข้าทำงาน ยังมีการเลือกปฏิบัติในสังคมการทำงาน ปิดกั้นโอกาสในการทำงานโดยใช้ความสามารถและศักยภาพในการทำงาน

ผู้วิจัยเห็นว่าด้วยปัญหาการไม่มีกฎหมายรองรับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย ให้แก่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ในการหมั้น การสมรส การรับมรดกตามกฎหมายทายาทโดยธรรม การได้สิทธิค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูในกรณีค่าสินไหมทดแทนทำละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว และบรรพ 6 มรดก และกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นการเลือกปฏิบัติ ถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2565 การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศในสังคมไทยในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าด้วยสภาพปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชนนั้น เพื่อให้เกิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน จึงต้องรองรับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายให้แก่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อเกิดสิทธิที่เท่าเทียมตามกฎหมายต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์หลักการ ทฤษฎี การรับรองสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ สภาพการณ์แห่งปัญหาความเท่าเทียมทางเพศตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
3. เพื่อการพัฒนาแนวทางการรองรับสิทธิตามกฎหมายของบุคคลมีความหลากหลายทางเพศ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษา จากเอกสารกฎหมายของประเทศไทยและกฎหมายต่างประเทศ รวมทั้งตำรา ทางวิชาการ หนังสือ รายงาน วิจัย บทความทางกฎหมาย ตัวบทกฎหมาย วิทยานิพนธ์ เว็บไซต์ต่าง ๆ ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการวิเคราะห์การพัฒนากฎหมายครอบครัวเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของบิดาที่ได้รับรองบุตรโดยพลตินัยและบุตรนอกสมรสที่บิดาให้การรับรอง โดยผู้ศึกษาได้นำเครื่องมือ ของการวิจัยในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ประชากรผู้มีส่วนได้เสียมาใช้ประกอบ การวิจัยด้วย โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกประชากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย นักวิชาการด้านกฎหมาย เป็นต้น นอกจากนั้นวิจัยนี้ยังนำรูปแบบการสนทนากลุ่ม (Focus group) การรับฟังความคิดเห็น (Hearing) มาใช้ประกอบการจัดทำวิจัยการพัฒนากฎหมายรองรับสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศด้วย เพื่อให้ผลการวิเคราะห์และยกย่อง กฎหมายมีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการจัดทำวิจัยนี้มีการศึกษาการวิจัยมีขอบเขตครอบคลุม ถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ด้านหลักการ ทฤษฎี และแนวคิด และกฎหมายไทยหลักสิทธิมนุษยชนหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน หลักความเสมอภาค หลักกฎหมายบ้านเมือง ทฤษฎีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทฤษฎีครอบครองกรรมสิทธิ์และกฎหมายไทย กฎหมายต่างประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายนิติปรัชญา พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560

ขอบเขตประชากร ประชากรในการให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ประกอบด้วย นักวิชาการด้านกฎหมาย บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศและการสนทนากลุ่ม (Focus group) ในส่วนของประชากรที่ร่วมประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็น (Hearing) ด้วยการวิพากษ์และแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนากฎหมายรองรับสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในการยืนยันความครบถ้วน เหมาะสมของการพัฒนากฎหมายจำนวน 20 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา พื้นที่ศึกษา จังหวัดนครสวรรค์

สมมุติฐานการวิจัย

การพัฒนากฎหมายการรับรองสิทธิและหน้าที่ตามลักษณะ 5 ละเมิด หมวด 2 ค่าสินไหมทดแทน เพื่อละเมิด กฎหมายครอบครัวบรรพ 5 กฎหมายลักษณะมรดก บรรพ 6 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่จะต้องรองรับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายให้แก่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศความเท่าเทียมแห่งสิทธิและเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิมนุษยชนเพื่อรองรับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

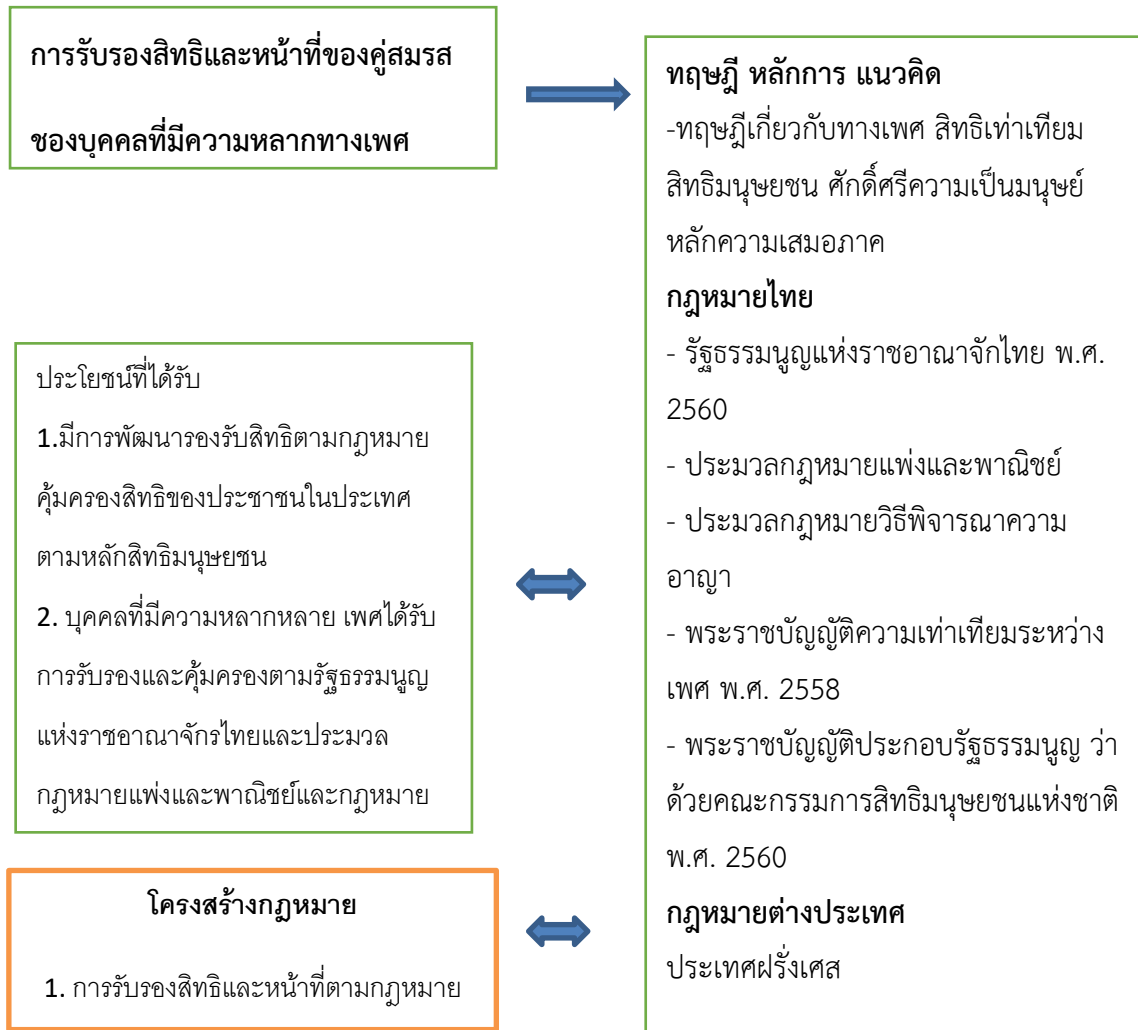

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

กรอบแนวคิด

การรองรับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายให้มีการรองรับสิทธิคู่สมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการรับรองสิทธิและหน้าที่ของคู่สมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผลการวิจัย

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากสังคมไทยในปัจจุบันพบว่ากฎหมายไม่มีการรองรับสิทธิของคู่สมรสที่เป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องของสิทธิของคู่สมรสตามกฎหมายไทย

1. สภาพการณ์แห่งปัญหาการรับรองสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ หมายความว่า บุคคลที่เพศกำเนิดเป็นชายแต่ใจเป็นหญิง รวมถึงบุคคลที่มีเพศกำเนิดเป็นหญิงแต่ใจเป็นชาย หรือมีการผ่าตัดแปลงเพศจากชายเป็นหญิง หรือมีการผ่าตัดแปลงเพศจากหญิงเป็นชาย หรือกลุ่มบุคคลที่มีรักร่วมเพศเดียวกัน ชายรักชาย หญิงรักหญิง

ปัจจุบันพบว่ากฎหมายบ้านเมืองได้มีการพัฒนาการรองรับสิทธิตามหลักสิทธิมนุษยชนในเรื่อง ๆ ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเพื่อให้สังคมมีความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสถานะความเป็นธรรมของคนในสังคม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ในสังคมปัจจุบันการสมรสในสังคมไทย ให้สิทธิเฉพาะชายและหญิงที่ถือตามเพศกำเนิดเท่านั้น ที่จดทะเบียนสมรสกันได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ไม่ได้ให้สิทธิแก่ชายและชาย หรือ หญิงและหญิงจดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมายได้ จึงเห็นได้ว่าด้วยบริบทสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปในเรื่องการใช้ชีวิตคู่แบบสามีภริยา มีอิสระในการเลือกคู่ครอง ไม่ว่าจะอยู่เพศใดก็สามารถมีความรักให้แก่กันได้ ต้องการแสดงออกซึ่งสิทธิสถานะทางสังคมและทางกฎหมายในการรองรับสิทธิของตน ถึงแม้สังคมไทยจะเป็นวิถีพุทธก็ตามมีการยึดถือปฏิบัติด้วยการแต่งงานระหว่างชายและหญิงเป็นวิถีชีวิตมาตั้งแต่ยุคโบราณกาลจนสอดคล้องตามวิถีมาเป็นกฎหมายลักษณะผัวเมียในอดีต จนมาถึงปัจจุบันเป็นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในการรองรับสิทธิตามกฎหมาย บรรพ 5 ครอบครั้ว และ บรรพ 6 ลักษณะมรดก การเลือกใช้ชีวิตตามกฎหมายที่ให้อิสระในการดำรงชีวิตก็เปลี่ยนไปตามหลักประชาธิปไตย มีความเท่าเทียม มีสิทธิความเสมอภาคของชายและหญิง มีการยอมรับเพศสภาพของบุคคลที่เปลี่ยนไปจากกำเนิด เป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ มีการรับรองสิทธิของชาติตะวันตกในเรื่องการสมรสเท่าเทียมของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

ด้วยกฎหมายไทยไม่มีการรองรับสิทธิความเท่าเทียมในเรื่องคู่สมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ หมวด 2 เงื่อนไขแห่งการสมรสไว้ มาตรา 1448 การสมรสชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว แต่ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ศาลจะอนุญาตให้ทำการสมรสนั้นก่อนได้ จะเห็นได้ว่าจากมาตราดังกล่าวนั้น ให้สิทธิการสมรสเฉพาะชายหญิงตามเพศที่ถือกำเนิดมาเท่านั้น (ไพโรจน์ กัมพูสิริ, 2563) ไม่ได้ให้สิทธิแก่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศทำการสมรสกันได้ตามกฎหมาย โดยการจดทะเบียนสมรส ตามมาตรา 1457 การสมรสตามประมวลกฎหมายนี้จะมีได้เฉพาะเมื่อได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น (สมชัย ทิฆาอูตมาร, 2564) กฎหมายจึงจะรองรับสิทธิสถานะทางกฎหมาย หมวด 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา มาตรา 1461 สามี

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ภริยาต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา สามีภริยาต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะของตน และสิทธิอีกหลายประการตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของสามีภริยาที่กฎหมายไทยรองรับสิทธิสถานะทางกฎหมายไว้ให้เมื่อจดทะเบียนสมรสกัน ดังนั้นด้วยเหตุดังกล่าวจึงไม่มีความเป็นธรรมและความเสมอภาคของการรองรับสิทธิและหน้าที่ของกลุ่มบุคคลที่มีความรักร่วมเพศเดียวกัน ที่ต้องการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายไทย มีสิทธิและสถานะทางสังคมและสถานะทางกฎหมายรองรับในเรื่อง สิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่จะทำการสมรสเหมือนชายและหญิงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อย่างปัจจุบัน และจะได้รับรับสิทธิตามกฎหมายอื่น ๆ ต่อไป เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 หนี้ ลักษณะ 5 ละเมิด หมวด 2 ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด บรรพ 5 ครอบครัว บรรพ 6 มรดก และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ฯลฯ ถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2565 แล้วก็ตาม การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศในสังคมไทยในปัจจุบันก็ยังคงมีอยู่เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายรองรับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของประเทศไทยแต่อย่างใด ความไม่เท่าเทียม ความไม่เสมอภาคของการสมรสโดยการจดทะเบียนสมรสก็ยังคงเป็นปัญหาที่ต้องมีกฎหมายรองรับสิทธิของคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศให้แก่กลุ่มคนดังกล่าว

การหมั้นตามกฎหมายไทย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1435 การหมั้นจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ การหมั้นที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติวรรคหนึ่งเป็นโมฆะ จะเห็นได้ว่ากฎหมายไทยให้สิทธิแก่เพศชายและหญิงที่เป็นเพศที่กำเนิดเท่านั้น ไม่ได้ให้สิทธิแก่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ จึงเกิดความไม่เท่าเทียมในสังคมไทยไม่สอดคล้องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศจะทำการหมั้นกัน จะได้มีสิทธิของคู่หมั้นที่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว ลักษณะ 1 การสมรส หมวด 1 การหมั้น เพื่อมีเจตนาจะทำการสมรสกันในภายภาคหน้าเมื่อมีความพร้อมที่จะเป็นสามีภริยากันตามกฎหมายที่จะจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายต่อไป

การที่บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน ในลักษณะสามีภริยาโดยเป็นคู่ชีวิตแต่กฎหมายไม่มีการรองรับสิทธิสถานะทางกฎหมายให้ ในเรื่องทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ด้วยกันในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน (พรชัย สุนทรพันธุ์, 2562) และปรากฏว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเป็นของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ และปรากฏว่าถึงแก่ความตายโดย ไม่ได้ทำพินัยกรรมยกให้คู่ของชายรักชายหรือหญิงรักหญิง ผลทางกฎหมายทำให้บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน ไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมตามกฎหมายที่จะมีสิทธิรับมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 มาตรา 1603 กองมรดกย่อมตกทอดแก่ทายาทโดยสิทธิตามกฎหมายหรือโดยพินัยกรรม ทายาทที่มีสิทธิตามกฎหมาย

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เรียกว่า “ทายาทโดยธรรม” ประกอบกับมาตรา 1629 ทายาทโดยธรรมมีหลักลำดับเท่ากัน (กิริติ กาญจนรินทร์ , 2565) และภายใต้บังคับแห่งมาตรา 1630 วรรค 2 แต่ละลำดับมีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังดังต่อไปนี้ (1) ผู้สืบสันดาน (2) บิดามารดา (3) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน (4) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน (5) ปู่ ย่า ตา ยาย (6) ลุง ป้า น้า อา และมาตรา 1629 วรรคท้าย คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่ก็นับเป็นทายาทโดยธรรม ภายใต้บังคับของบทบัญญัติพิเศษแห่งมาตรา 1635 (กฤษรัตน์ ศรีสว่าง, 2564) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทายาทที่มีสิทธิรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมที่เป็นคู่สมรส ต้องเป็นสามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้นคือจดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1457 ต้องเป็นชายและหญิงจดทะเบียนสมรสกันจึงก่อให้เกิดสิทธิหน้าที่ในการรับมรดกของผู้ตายในฐานะทายาทโดยธรรมจึงเกิดสิทธิตามกฎหมาย กฎหมายไม่ได้รองรับสิทธิสถานะของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในฐานะคู่สมรสให้สิทธิได้รับมรดก ตามมาตรา 1629 วรรคท้าย

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศแล้ว กฎหมายต่างประเทศหลายประเทศรองรับสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในเรื่องการสมรสที่เท่าเทียมของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส จึงมีการเรียกร้องให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งสาธารณรัฐ ฝรั่งเศส ปี ค.ศ. 2012 แก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส (เพรียบ หุตางกูร และไพโรจน์ กัมพูสิริ, 2564) เพื่ออนุญาตให้บุคคลรักเพศเดียวกัน สมรส และรับบุตรบุญธรรมร่วมกัน ได้และรัฐสภาได้ลงมติผ่านกฎหมายทาง ให้บุคคลรักเพศเดียวกัน สามารถจดทะเบียนสมรสในรูปแบบ Marriage ตามประมวลกฎหมายแพ่ง สาธารณรัฐฝรั่งเศสได้ในเดือนเมษายน ค.ศ. 2013 โดยมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้แก่คู่ชีวิต ได้แก่ หน้าที่อุปการะเลี้ยงดูซึ่งกันและกัน สิทธิการจัดการทรัพย์สิน ความรับผิดชอบในหนี้สิน สิทธิตามกฎหมายภาษี สิทธิหน้าที่ตามกฎหมายสวัสดิการสังคม สิทธิหน้าที่ระหว่างบิดามารดาและบุตร สิทธิในการรับบุตรบุญธรรม สิทธิในการผสมเทียม รวมถึงสิทธิในการรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม สิทธิตามกฎหมายคนเข้าเมือง สิทธิในการประกันสังคม สิทธิตามกฎหมายอื่น ๆ (ธัญญาภัส ทองมูสิทธิ, 2562)

2. เพื่อการพัฒนาแนวทางการรองรับสิทธิตามกฎหมายของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

จากสภาพปัญหาที่กฎหมายไทยยังไม่มีรองรับสิทธิของคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศ ให้เกิดสิทธิที่เท่าเทียมในการจดทะเบียนสมรสเหมือนกับชายและหญิงจดทะเบียนสมรสกันนั้น เพื่อความเสมอภาคของบุคคลที่มีสิทธิเสรีภาพในการเลือกคู่ครอง การดำเนินชีวิตภายใต้กฎหมายเพื่อให้เกิดการรองรับสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายต่อไปตั้งแต่การหมั้น การสมรส ทรัพย์สินที่เกิดจากการสมรส ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส การหย่า การรับบุตรธรรม และสิทธิในการรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม จนกระทั่งเมื่อถึงแก่ความตายสิทธิตามกฎหมายควรรองรับสิทธิและหน้าที่ให้แก่บุคคลที่เป็นคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยให้มีการจดทะเบียนสมรสกันได้ในระหว่างเพศเดียวกัน ชายและชาย หญิงและหญิงจดทะเบียนสมรสกัน แล้วให้สิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สิทธิในการฟ้องคดีอาญาในกรณีเป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตาม

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 5 บุคคลเหล่านี้จัดการแทนผู้เสียหายได้ (2) ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยาเฉพาะแต่ในความผิดอาญา ซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ ให้สิทธิเฉพาะสามีหรือภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้นซึ่งสิทธิดังกล่าวในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีแทนผู้เสียหายที่แท้จริงโดยเป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนนั้นให้สิทธิเฉพาะชายและหญิงที่จดทะเบียนสมรส ไม่ได้รองรับสิทธิของบุคคลที่เป็นคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศ และมาตรา 29 เมื่อผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องแล้วตายลง ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยาจะดำเนินคดีต่างผู้ตายต่อไปก็ได้ ถ้าผู้เสียหายที่ตายนั้นเป็นผู้เยาว์ ผู้วิกลจริต หรือผู้ไร้ความสามารถ ซึ่งผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือผู้แทนเฉพาะคดีได้ยื่นฟ้องแทนไว้แล้ว ผู้ฟ้องแทนนั้นจะว่าคดีต่อไปก็ได้ ให้สิทธิเฉพาะสามีหรือภริยายื่นฟ้องคดีอาญาแล้วตายลงระหว่างการพิจารณาของศาล ให้สิทธิแก่สามีหรือภริยาดำเนินคดีต่างผู้ตายต่อไปได้ที่จดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ลักษณะ 1 การสมรส หมวด 2 เงื่อนไขการสมรส มาตรา 1448 และมาตรา 1457 จะเห็นได้ว่าบุคคลที่จะทำการสมรสตามกฎหมายไทยจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงทำการสมรสโดยการจดทะเบียนสมรสกันเท่านั้น จึงจะมีผลตามกฎหมายในการรองรับสิทธิสถานะทางกฎหมายให้แก่บุคคลดังกล่าว แต่ไม่ได้ครอบคลุมให้สิทธิแก่คู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศแต่อย่างใด จะเห็นได้ว่ากฎหมายของประเทศไทยไม่มีการรองรับสิทธิดังกล่าวให้แก่บุคคลประเภทนี้ ทั้งที่เป็นพลเมืองชาวไทยกฎหมายรัฐธรรมนูญให้สิทธิเสรีภาพ ให้ความเสมอภาค ความเท่าเทียมแก่ปวงชนชาวไทยทุกคน จะเห็นได้ว่ามีการสะท้อนประเทศไทยมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหลายฉบับ ตราบกฎหมายขึ้นมารองรับสิทธิหลาย ๆ เรื่อง ๆ เพื่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย บ้านเมืองมีการพัฒนามีการพลวัติตามยุคตามสมัย มีความเจริญในทุก ๆ ด้าน การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายการรองรับสิทธิให้แก่บุคคลดังกล่าว ไม่ได้เป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย เป็นการพันวิสัยหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน สามารถทำได้ถึงเราจะนับถือศาสนาพุทธ ก็ไม่ขัดหลักศีลธรรมจรรยาหรือประเพณีไทยแต่อย่างใด แต่ควรเปิดกว้างในการยอมรับ สิทธิ และเสรีภาพ ความเท่าเทียม ของการเป็นเพศสภาพที่ต้องการรองรับสิทธิตามกฎหมายในฐานะคู่สมรสตามกฎหมายต่อไป และรองรับสิทธิให้แก่บุคคลตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

อภิปรายผล

จากสภาพปัญหาการไม่มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายในการรองรับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว ลักษณะ 1 การสมรส เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่มีบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศมีความประสงค์จะจดทะเบียนสมรสของคู่สมรสที่เป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ด้วยสาเหตุหลายประการ จึงทำให้สิทธิและสถานะของบุคคลไม่มีกฎหมายรองรับสิทธิและหน้าที่ในหมวดดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ต้องรองรับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายให้บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติต่อกัน ดังนั้นจึงแก้ไขเพิ่มเติมการรองรับสิทธิและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว ลักษณะ 1 การสมรส การหมั้น หมวด 2 เงื่อนไขแห่งการสมรส หมวด 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา หมวด 4 ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา หมวด 6 การสิ้นสุดแห่งการสมรส ลักษณะ 2 บิดามารดากับบุตร หมวด 4 บุตรบุญธรรม โดยมีการรองรับสิทธิของคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศไว้เฉพาะหมวด 5 สิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

การรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 มรดก หมวด 1 การตกทอดแห่งทรัพย์สินมรดก และหมวด 2 ให้เพิ่มเติมการแบ่งทรัพย์สินมรดกระหว่างทายาทโดยธรรมในลำดับชั้นต่าง ๆ สิทธิในการรับมรดกทายาทโดยธรรม ตามมาตรา 1629 วรรคท้าย คู่สมรสและให้หมายความรวมถึงคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศด้วย เพื่อจะได้ครอบคลุมการรองรับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายลักษณะมรดก ทายาทที่มีสิทธิตามกฎหมาย เรียกว่า “ทายาทโดยธรรม” ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 มรดก หมวด 2 การแบ่งทรัพย์สินมรดกระหว่างทายาทโดยธรรมในลำดับและชั้นต่าง ๆ มาตรา 1629 ทายาทโดยธรรมมีลำดับเท่า่นั้น และภายใต้บังคับแห่งมาตรา 1630 วรรค 2 แต่ละลำดับมีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังดังต่อไปนี้ คือ (1) ผู้สืบสันดาน (2) บิดามารดา (3) พี่น้องร่วมบิดามารดา (4) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน (5) ปู่ ย่า ตา ยาย (6) หลง ป้า น้า อา คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นก็เป็นทายาทโดยธรรม ภายใต้บังคับของบทบัญญัติพิเศษแห่งมาตรา 1635 เพื่อครอบคลุมคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศให้เกิดสิทธิตามกฎหมายในการรับมรดกทายาทโดยธรรม และรวมทั้งค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูในกรณีที่คู่สมรสที่เป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศถึงแก่ความตาย ให้ก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 443 วรรคท้าย ถ้าเหตุที่ตายลงนั้นทำให้บุคคลคนหนึ่งคนใดต้องขาดไร้อุปการะตามกฎหมายไปด้วยซ้ำ ท่านว่าบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น ให้สิทธิเฉพาะสามีภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น (เฉลิมชัย เกษมสันต์, 2565) ไม่รวมถึงคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศ ดังนั้นจึงควรรองรับสิทธิการเรียกค่าขาดไร้อุปการะเลี้ยงดูให้แก่คู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศ

สิทธิในการฟ้องคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสิทธิของบุคคลตามมาตรา 5 (2) มาตรา 29 ให้หมายความรวมถึงคู่บุคคลที่เป็นคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศด้วย

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

สรุป

1. แก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว หมวด 5 สิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

มาตรา.... สิทธิของบุคคลตามมาตรา 443 มาตรา 1435 มาตรา 1448 มาตรา 443 มาตรา 1435 มาตรา 1448 มาตรา 1449 มาตรา 1461 มาตรา 1465 มาตรา 1466 มาตรา 1474 มาตรา 1475 มาตรา 1476/1 มาตรา 1501 มาตรา 1516 มาตรา 1516 มาตรา 1526 มาตรา 1595/25 มาตรา 1595 มาตรา 1595 และมาตรา 1629 และมาตรา 1635 ให้หมายความรวมถึงคู่บุคคลที่เป็นคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศด้วย

2. แก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา.... สิทธิของบุคคลตามมาตรา 5 (2) มาตรา 29 ให้หมายความรวมถึงคู่บุคคลที่เป็นคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศด้วย

ข้อเสนอแนะของการศึกษาวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลักดันเป็นกฎหมายการพัฒนารองรับสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อให้เกิดสิทธิสถานะของบุคคลในสังคมไทย

ข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว หมวด 5 สิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ และแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสิทธิของบุคคลตามมาตรา 5 (2) มาตรา 29

ให้หมายความรวมถึงคู่บุคคลที่เป็นคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ศึกษาการพัฒนากฎหมายการรองรับสิทธิในการค้าขายไร้อุปการะเลี้ยงดูของบุคคลที่เป็นคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศ เป็นประเด็นปัญหาที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 ลักษณะ 5 ละเมิด หมวด 2 ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด และบรรพ 6 มรดก ยังไม่มีการรองรับสิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่เป็นคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศในเรื่องสิทธิในการรับมรดกตามกฎหมายที่เป็นทายาทโดยธรรม

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

เอกสารอ้างอิง

- กฤษรัตน์ ศรีสว่าง. (2564). คำอธิบายกฎหมายมรดก. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- กীরติ กาญจนรินทร์. (2565). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6. (พิมพ์ครั้งที่ 17).
สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- เฉลิมชัย เกษมสันต์, ม.ล. (2565). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก.
(พิมพ์ครั้งที่ 11). สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- ธัญญาภัส ทองมุสhti. (2562). กฎหมายต้นแบบในการรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสของบุคคลที่มีความ
หลากหลายทางเพศ. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศรีปทุม, คณะนิติศาสตร์.
- ประสพสุข บุญเดช. (2563). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วย ครอบครัว.
สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- พรชัย สุนทรพันธุ์. (2565). คำอธิบายกฎหมายลักษณะมรดก. สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติ
บัณฑิตยสภา.
- เพริบบ หุตางกูร และไพโรจน์ กัมพูสิริ. (2564). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย
มรดก. (พิมพ์ครั้งที่ 17). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพโรจน์ กัมพูสิริ. (2563ก). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัว.
(พิมพ์ครั้งที่ 17). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2563ข). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก. (พิมพ์ครั้งที่ 17).
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมชัย ฑีฆาอุตมาร. (2564ก). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 มรดก. พลสยาม.
- _____. (2564ข). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัวฉบับ
สมบูรณ์: ศึกษาเชิงวิเคราะห์จากบทกฎหมาย. พลสยาม.